

Dla ateisty trup jest żywy, o ile to nie zwłoki

Autor tekstu: Tom Rees

Tłumaczenie: Caden O. Reless

W intrygujących nowych badaniach psychologowie Kurt Gray z Uniwersytetu Marylandzkiego, Anne Knickman i Daniel Wegner z Uniwersytetu Harvarda wykazują, że ludzie uważają tych, którzy pozostają w stanie śmierci mózgowej za jeszcze mniej świadomych niż tych, którzy są już zupełnie, ale to zupełnie zimnymi zwłokami. Samo w sobie jest to wystarczająco dziwaczne, ale to nie wszystko — związki tego fenomenu z ateizmem są jeszcze bardziej zaskakujące.

Naukowcy przeprowadzili kilka eksperymentów, wszystkie według podobnej procedury. Opowiadali ludziom o dwóch różnych zmarłych — jednym znajdującym się w przetrwałym stanie wegetatywnym (to znaczy w stanie śmierci mózgowej) i innym, który zmarł i został pochowany. Na przykład, Dawid miał wypadek samochodowy i następnie albo umiera, albo „jego mózg ulega całkowitemu zniszczeniu, poza jednym rejonem, który pozwala mu w dalszym ciągu oddychać. Choć teoretycznie jego ciało nadal żyje, Dawid nigdy już się nie obudzi”.

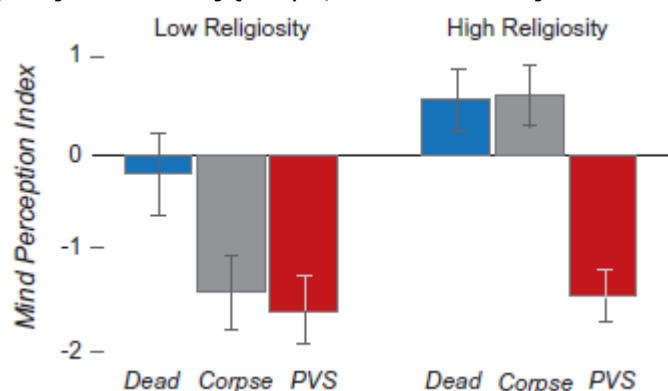
Większość ludzi jest w stanie zaakceptować, że funkcje umysłowe osoby zmarłej mogą zostać upośledzone. Za mniej prawdopodobne (ale nie niemożliwe) uznają, by zmarli mogli zdawać sobie sprawę z tego, co się dzieje się w ich otoczeniu, posiadali emocje, osobowość, zachowywali pamięć wydarzeń z własnego życia, mieli wpływ na bieżące wydarzenia, odróżniali dobro i zło.

Twierdzenie, że to dziwne? Zdziwicie się zapewne jeszcze bardziej, gdy dowiedziecie się, że zmarli wypadają pod tym względem nadal lepiej niż ci znajdujący się w stanie śmierci mózgowej. Używając słów Greya i jego współpracowników, ci z martwym mózgiem są bardziej martwi niż martwi!

Oczywiście nie wszyscy myślą w ten sposób. I w tym miejscu cała sprawa robi się naprawdę interesująca.

Zamiast po prostu powiedzieć, że Dawid zginął w wypadku samochodowym, uzupełniono historyjkę o szczegóły dotyczące dalszych losów jego ciała. "Po zaopatrzeniu zwłok w kostnicy został pochowany na miejscowym cmentarzu. Dawid leży teraz w trumnie pod ziemią". Następnie pytali badanych, jak bardzo są religijni.

Wyniki widoczne są na wykresie. Dla osób religijnych nie ma znaczenia, czy powiedziano, że David po prostu był martwy, czy też udzielano bardziej szczegółowych informacji na temat dalszych losów jego zwłok. Religijni sądzą, że umysł Dawida i tak przetrwa — z wyjątkiem sytuacji, w której doszło do śmierci mózgowej. Martwi mają umysł, odmóżdzeni — już nie.

Dla niereligijnych (*Low Religiosity*) zwykli zmarli (*Dead*), mimo że ogólnie martwi, wydają się bardziej żywi niż zwłoki (*Corpse*) czy osoby w przetrwałym stanie wegetatywnym (*PVS*). Dla religijnych (*High Religiosity*) osoby w przetrwałym stanie wegetatywnym są z pewnością martwe, a zmarli i zwłoki wydają się nadal żyć. *Mind Perception Index* — stopień przekonania osób badanych o przetrwaniu jakiejś formy umysłu zmarłego po śmierci.

Dla niereligijnych zwłoki mają znaczenie. Gdy mowa o zwłokach, to umysł Dawida jest martwy — tak martwy, jak w stanie śmierci mózgowej. W porządku — tego właśnie należało oczekiwać po

niewierzących. Ludzie martwi nie myślą.

Lecz gdy nie wspomina się o zwłokach, wygląda na to, że nawet niewierzących kusi, by powiedzieć, że umysł Dawida w jakiś sposób przetrwa poza ciałem. Nie są co do tego tak mocno przekonani, jak ci religijni, ale wydaje się, że może ich jednak dręczyć pewne podejrzenie, że umysł Dawida mimo wszystko przetrwa po śmierci.

Dla Graya i jego współpracowników jest to kolejny dowód na to, jak głęboko dualizm umysła przenika sposób myślenia ludzi wychowanych w kręgu kultury zachodniej. Ponieważ człowiek w stanie śmierci mózgowej wciąż posiada żywe, oddychające ciało, nasz instynktowny sposób pojmowania umysłu nie radzi sobie w tej sytuacji, i zaczynamy myśleć, że w jakiś sposób umysł mógłby zostać jeszcze bardziej unicestwiony, niż dzieje się to w momencie śmierci.

Ludzie niereligijni, podobnie jak religijni, mają skłonność do uznawania, że martwi zachowują jakąś formę umysłu. Jednakże „(...) zwrócenie uwagi na zwłoki zmarłego pozwala osobom niereligijnym zrozumieć, że śmierć to stan, w którym umysł nie istnieje”.

Referencje:

Gray, K., Anne Knickman, T., & Wegner, D. (2011). More dead than dead: Perceptions of persons in the persistent vegetative state *Cognition*, 121 (2), 275-280 DOI: 10.1016/j.cognition.2011.06.014.

[Źródło](http://epiphenom.fieldofscience.com/2011/10/for-atheists-dead-can-live-but-only-if.html) (<http://epiphenom.fieldofscience.com/2011/10/for-atheists-dead-can-live-but-only-if.html>)

Tom Rees

Doktor biotechnologii. Zawodowo zajmuje się pisaniem o medycynie, mieszka i pracuje na południu Anglii. Publikował na łamach „Journal of Religion and Society”, „Free Inquiry” i „New Humanist”. Prowadzi również bloga „Epiphenom – the Science of Religion and Non-Belief”, na którym zamieszcza krótkie teksty z psychologii i socjologii religii.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 01-11-2011)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,7498) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,7498>)

Contents Copyright © 2000-2011 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2011 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji

zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl